

KARI HAUTAMÄKI

TÄNNE
MINÄKIN
KUOLEN

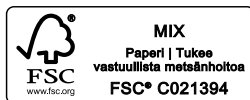
WSOY

KARI HAUTAMÄKI

**TÄNNE
MINÄKIN
KUOLEN**

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
HELSINKI

Ensimmäinen painos

© Kari Hautamäki ja WSOY 2026

Werner Söderström Osakeyhtiö

Lönnrotinkatu 18 A, 00120 Helsinki

ISBN 978-951-0-52380-3

Painettu EU:ssa

Tuoteturvallisuuteen liittyvät tiedustelut: tuotevastuu@wsoy.fi

Sisällys

Esinäytös: Yhden uran loppu ja toisen alku.....	7
Alkusanat	17
Mies hoitajakoulussa	21
Opiskelijoita ja narkkareita	25
Wanha Waasa	31
Helsinki Shangri-La	43
Onko ookoo lyödä vainajaa turpaan?	49
Leikkuri ja kipsaus.....	57
Pamela Anderson ja polttomurhaaja	69
Suutari pysyköön lestissään	75
Kieliongelmia	85
Helikopteri	95
Mummon kahvipannu	99
Kolaa ja diebetesta	103
Jengiläiset.....	113
Muutto Vittulanjänkhälle	129
Olet itse elämäsi suurin valehtelija	139

Jokkmokk	151
Medihelillä kapakkaan.....	157
Mittumaari	173
Ei vittu edes flunssaa	183
Kummituksia ja noita-akkoja	189
Vittangin tauti	205
Tack och adjö	213
Partanaama Kari	219
Norjalaista suoraviivaisuutta.....	225
Joka päivä oppii jotain uutta	237
Loppusanat	243
Kiitokset.....	253

Esinäytös:

Yhden uran loppu ja toisen alku

Seisoin hotellihuoneeni eteisessä ja katselin siellä lojuvia urheiluvälineitä, vaatekassuja ja suksipareja. Alahuulestani oli hieman aiemmin ommeltu kiinni reikä, jonka alahampaani olivat repineet, kun iskeytyivät siitä läpi. En ollut vielä pakanut mitään, vaikka kotimatkalle olisi lähdettävä heti. Vastoin alkuperäistä suunnitelmaa.

Olin 22-vuotias ja juuri hetkeä aiemmin päässyt taksilla sairaalasta hotellille, ja sairaalaan olin päätnyt mäkihyppykilpailuista Slovenian Ljubljanassa, koska olin kännissä. Sairaalassa verikokeet paljastivat, että krapulapäivänä humalatilani oli edelleen yli promillen. Ja koska mäkihypyssä kaikki rentouttavat aineet, alkoholi mukaan lukien, on kielletty WADAN

antidopingtoimikunnan kiellettyjen aineiden listalla, tiesin, että kunhan hotellille pääsen, voin pakata tavaraani ja lähteä takaisin Suomeen.

Soitin isälleni, että laittaako lentolippuihin rahaa, tulisin kotiin hieman aiottua aikaisemmin. Isäni tajusi heti ilman sen kummempia selittelyjä, että jotain minä olen mokannut, ja totesi:

»Helvetin idiootti, hoida itses kotiin millä hoidat.» Ei laittanut tilille rahaa. Silloin oli yksinäinen olo, eivätkä reikä huulessa tai promillen krapulakaan mielialaa nostanut.

Selvähän se, rahaa rajallisesti eikä mitään suunnitelmaa. Pakkasin reppuun muutamat vaihtovaatteet ja jätin kaiken muun hotellille, tuhansien arvosta tavaraa, ja lähdin matkaan. Kotimatka kesti viikon, milloin junalla ja milloin bussilla, aina halvimmalla vaihtoehdolla, ja joskus jos pystyi ja uskalsi, menin pieniä pätkiä niin sanotusti juoksulla, eli maksamatta. Junamatkoissa varsinkin pyrin säästämään jokainen kerta ja maksoin vain, jos jäin konduktöörille kiinni. Ulkomaalaisena vetosin sitten kiireeseen, siihen etten vain yksinkertaisesti ollut ehtinyt ostaa lippua, kun juna oli jo lähdössä. Sain aina sen verran siimaa, ettei minua heitetty ulos, mutta en tiedä uskoivatko he selitystäni vai antoivatko vain säälistä mahdollisuuden vielä jäädä junaan, kunhan maksoin edes silloin.

Rehellisesti reissu oli yksi elämäni noloimmista tapahtumista, mutta sitä ei nyt voinut jäädä murehtimaan sen enempää, hoidetaan terapiassa sitten myöhemmin nämäkin traumat. Reilailtuani muutaman päivän Euroopassa kohti Suomea saavuin vihdoinkin Tallinnaan. Tuohon kaupunkiin jossa suomalainen melkein tuntee jo olevansa Helsingissä. Kieli ja ihmiset kuulostavat samalta kuin Suomessa, kaikki näyttää samalta, vaikkei sitten kuitenkaan. Neuvostoajasta ei tuolloin ollut vasta kuin kymmenisen vuotta, eikä meininki ollut vielä niin paljoa muuttunut, kuten minäkin tulisin omissa nahoissani huomamaan.

Kuten totesin, olin ollut kotimatalla jo päiviä lyötynä, nälkäisenä, osittain verisenäkin ja lopen uupuneena. Krapula oli sentään jo helpottanut, mutta tiesin, että kun huomenna pääsisin lautalla Suomen puolelle, sama henkinen helvetti alkaisi uudelleen. Päätin, että kävisin ensin Hiihtoliiton toimistolla hakemassa virallisen ilmoituksen kilpailukiellosta ja menisin vasta sitten kotiin, mutta sitä ennen olisi selvittävä yön yli Tallinnassa. Saavuin keväiseen Tallinnaan suhteellisen myöhään joskus alkuillasta ja suuntasin juna-asemalta Vanhaankaupunkiin, ainoaan paikkaan, jonka siihen aikaan Tallinnasta tunnistin, kun Mustamäen torikin oli jo purettu.

Kuljeskelin orpona siellä täällä, söin halvinta ja join Sakua tölkeistä, jotka olin rahaa säästääkseni ehtinyt ostaa kaupasta ravintolan sijaan ennen kuin ne menivät kiinni. Ilma ei ollut varsinaisesti kylmä, olihan jo kevät, mutta vettä ropisi hiljakseen ja tasaisesti ja pian, kun ravintola toisensa jälkeen alkoi sulkea oviaan, siirryin aina seuraavaan auki olevaan. Kun tätä shakkipeliä oli jatkunut muutaman tunnin eikä montaa ravintolaakaan enää ollut auki, näin erään ravintolan, jonka sisäänkäynnin yläpuolella loistivat isot ja näyttävät neonvalot ja sivuilla vähintään metrin korkuiset lyhdyt. Ajattelin, että siellä oli vielä sen verran eläväisen näköistä, että paikan oli pakko olla vielä useamman tunnin verran auki, joten päätin käydä tarkastamassa paikan hotellikustannuksissa säästääkseni. Jos se olisi edes aamuviiteen auki, niin kyllä minä selviäisin loppuyön ulkona hengissä siihen asti, että laiva parin kolmen tunnin päästä lähtisi kohti Helsinkiä.

Saavuin sisäänkäynnin eteen ja huomasin miltei 30 metriä pitkät rappuset, joiden perällä oli narikka tai vastaanotto tai miksi sitä kutsuttiinkaan. Kyseisen ravintolan varsinaiset tilat sijaitsivat siis maan alla, kellarikerroksissa niin sanotusti. Kävelin rappuset alas. Muistakaa, että tämä tapahtui 23 vuotta sitten, ja olin tuolloin vasta 22-vuotias, ja koska rappuset

oli päällystetty punaisella matolla, oletin silloisella elämäkokemuksellani, että olin saapunut vähän laadukkaampaankin paikkaan. Vielä kun rappusten alapäässä vastaan ei tullutkaan lahtelaista portsaria, joka kantoi jotain kaveriporukkanen häirikköä ulos niska-perseotteella, vaan hienoon jakkupukuun pukeutunut business-henkinen leidi, joka sen niska-perseotteen sijaan riisui reppuni ja takkini selästäni kuin paremmissakin piireissä, ajattelin itsekseni että »ei hemmetti, en mä tällaista palvelua ole koskaan saanut, tänne mä jään». Ennen kuin ehdin juuri muuta kuin moikata vastaanottajaa ja ojentaa kantaumukseni, kysyi nainen vielä, että ennen kuin päätän maksanko itseni sisään, hän voi vielä esitellä minulla paikan.

Ai että mitäkö? Ennen laskutusta minua vielä kierrätettäisiin ympäri paikkaa?

»Juuri niin», hän vastasi.

»Selvä, esittele sitten vain»

Ja niin kuljin hänen perässään läpi ravintolan hänen esitellessään paikkoja. Tiivistettynä koko kierros meni seuraavanlaisesti: Tulimme ensimmäiseen huoneeseen, jossa oli muistaakseni jotain merenneitoteemaa seinillä, mutta muuten huone oli vain huone. Ei ristinsielua, ei henkilökuntaa eikä sen enempää asiakkaitakaan, kuten ei sitä

seuraavissakaan huoneissa. Lopulta tulimme useita minuutteja myöhemmin yhdeksänteen ja ravintolan viimeiseen huoneeseen, jälleen eri teemalla, mutta sillä erotuksella kahdeksaan aikaisempaan huoneeseen, että tässä huoneessa oli minun ja sen jakkupukuisen naisen lisäksi yhdeksän naista, ja kaikki bikineissä, ei ketään muuta. Kyllähän minä aikaisemminkin jo aavistelin, että minkälainen ravintola oli kyseessä, mutta kun aavistukseni paikan luonteesta nyt saivat vahvistuksen, totesin jakkupukuiselle:

»Joo, kyllä mä tänne jään».

Maksoin itseni sisään ja tytöt kutsuivat minut pöytänsä istumaan. Pöydät ja istuinpaikat oli rakennettu puolikuun muotoisiin looseihin, joiden keskellä istuinpaikkojen edessä oli pieni pyöreä drinkkipöytä. Niiden loosien lisäksi huoneessa oli baaritiski, tanssilava tankoineen, ja minä ainoana asiakkaana yhdeksän stripparin kanssa, väsyneenä pitkän henkisen turpaanoton jäljiltä ja leuka ommeltuna. Tilasin ensimmäisen kaljan, sitten toisen ja kolmannen, mutta aina kun tilasin itselleni juoman, jokainen noista venäjänkielisistä tytöistä tilasi myös, minun laskuuni, ja aina jotain muuta kuin kaljaa. Ei mitään, mikäs siinä nousuhumalassa, pitkästä aikaa lämpimässä, yhden tytön aina tanssiessa tangossa ja

kahdeksan muun pitäessä minulle seuraa bikineisiin puolikuun muotoisella sohvalla. Koitin englanniksi ja suomeksi selittää reissuni luonnetta ja he hymyilivät, vaikka eivät ymmärtäneetkään mitään kertomastani. Koin kuitenkin heidän ymmärtävän ja sympatiseeraavan minua. Pitkästä aikaa joku kuunteli minua, ja minähän selitin. Sain ainoana asiakkaana heidän kaikkien jakamattoman huomion, ja tietysti nousuhumalan vaiheessa minusta oikeasti tuntui, että he kuuntelivat juttujani. Ehkä osa niin saattoi tehdäkin, mutta koska kaikki puhuivat keskenään vain venäjää, niin veikkaan vahvasti, ettei suurin osa ymmärtänyt sanaakaan. Pässä, ja pässin rahoja, vietiin, eikä tyttöjen edes tarvinnut tehdä tai sanoa juuri mitään.

Kun tämä terapiaistunto oli jatkunut kuudenteen juomatilaukseen asti, jakkupukuinen business-henkilinen nainen tuli pöytämme ääreen juttusille ja totesi englanniksi jotenkin näin:

»Hei kuule, meillä on yksi pieni ongelma. Tältä sun kortilta on loppuneet rahat jo kolme kierrosta sitten.»

Kolme kierrosta! Siis kolmekymmentä juomaa sitten, mietin paniikissa itsekseni. Päässä pyöri vain, että mä kuolen sinne, paikka on varmasti mafian pyörittämä ja nyt mut ryöstetään ja tapetaan ja ruumiini

paloitellaan tuhanteen osaan kolmenkymmenen juoman vuoksi nopeammin kuin Immu sai Stagalalta turpaan. Vittujen kevät, helvetin faija, miten helvetissä mä tästä nyt selviän, mietin edelleen ja aloin änkyttää englanniksi jotain sellaista kuin: »Eeh eh, sorry, but...»

Sitten yksi tytöistä keskeytti lauseeni ja ohjasi oletetun pomohenkilönsä sivummalle juttelemaan. Minä istuin muiden kanssa sohvilla ja mietin, etten selviä tästä millään nyyhkytarinalla, kunnes pienen hetken kuluttua jakkupukuinen tuli takaisin pöytäämme ja sanoi englanniksi:

»Kuule hei, juteltiin tuossa ja tultiin sellaiseen päätökseen, että koska sä olet käyttäytynyt moitteetomasti ja koska olet ainoa asiakas täällä, niin saat kaikki sun velat anteeksi ja loppuillan ilmaiseksi. Mutta vain jos sä tanssit näille tytöille.»

»Ai että mitä, that I strip to girls?» sain sanottua ja mietin, että mitä helvetin vaihtoehtoja mulla oikein oli? Joko jäisin mafialle velkaa ja ruumiini paloitettaisiin tai alkaisin huoraamaan.

Tein itsestään selvän päätöksen ja sanoin:

»Yes, you know Nykänen? I'm a skijumper too», ja lähdin siirtymään kohti tanssilavaa. Riisin t-paidan päältäni, samoin housut. Ne Nykäsen innoittamat valkoiset tennissukat olivat vielä jalassa, enkä ollut sen

kummemmin ehtinyt vielä twerkata, kun yhtäkkiä saliin juoksi ihmisen kokoinen linnunpoikanen, noin kymmenen humalaista miestä perässään. Kyseinen orkesteri paljastui brittiläiseksi polttariporukaksi, ja kaikki nauroivat strippareille strippaavalle miehelle.

Se oli ehdottomasti yksi elämäni noloimmista pohjakosketuksista. Kilpailukielto, rahat loppu ja velkaa mafialle tallinnalaisessa strippiluolassa. Olin liimautunut tankoon ja kimpussani oli lintupukuinen brittiläinen sulhasmies. Nyt yli 20 vuotta myöhemmin voin kuitenkin sanoa, että juuri niin matkani pitikin päättyä.

Seuraavana päivänä pääsin kuin pääsinkin yhtenä palasena takaisin Suomeen. Menin Hiihtoliiton toimiston kautta takaisin Lahteen ja kerrottuaani koko tarinan isälleni sain niin perinteisen vastauksen kuin 40-luvulla syntyneeltä voi saada:

»Olet sä kyllä tyhmä jätkä. Muut jätkät ku lähtee Tallinnaan, ne menee huoriin, mut jätkä joutuu huoraa, et pääsee sieltä pois.»

Tuon reissun jälkeen jouduin ensimmäistä kertaa elämässäni oikeasti miettimään, että mites nyt sitten tästä eteenpäin. Urheilu vietiin minulta kerataheitolla, eikä minulla mitään koulutusta ollut. Monen sattuman ja yhden vitsin ja vedon myötä

päädyin lähettämään hakupaperit sairaanhoitajakouluun ja vuotta myöhemmin palasin Tallinnaan. Kolmen kuukauden työharjoitteluun keskussairaalan sydänteholle.

Alkusanat

Tämä kirja kertoo kaksikymmentävuotisen ensihoitajan urani hauskimmat ja absurdeimmat keikat. Kahden edellisen kirjani kohdalla sain jonkin verran palautetta, että kirjat olivat liian synkkiä ja että tapani käsitellä asioita oli liian pessimistinen. Se on sinänsä täysin ymmärrettävää, koska kirjat liittyivät jengirikollisuuteen Tukholmassa, mistä julkisesti huumorin veistäminen olisi jokseenkin riskialtis koe, jos ei jopa epäsoveliaa. Oli miten oli, palautteenne on kuultu ja noteerattu. Kun kirjoitus-halut nyt nousivat uudestaan pintaan, ajattelin ottaa palautteet huomioon ja kirjoittaa tällä kertaa huumorin kautta. Riski se on nytkin, vaikka en enää esikoiskirjailija olekaan. Muistakaa, että olen yhä ensimmäisenä ensihoitaja ja kaikkein viimeisenä stand up -koomikko. Kevyemmässä tyyliässä auttoi se, että iso osa tämän kirjan tapahtumista sijoittuu Pohjois-Ruotsiin ja -Norjaan, jonne lähdin työskenneltyäni

vuosia Tukholmassa. Jos olin aiemmin kuvitellut, että maailma on kummallinen paikka, niin nyt vasta huomasi miten kummallinen se voikaan olla.

Toisaalta kerron tässäkin kirjassa raaosta rikoksiin liittyvistä keikoista, joissa ovat vitsit vähissä. Ne eivät kuitenkaan ole tämän kirjan kantava teema. Osa lukijoista ja kuuntelijoista tulee tuomitsemaan tapahumat, ehkä myös minun ja kollegoitteni valinnat, ja osa tulee järkyttymään. Ja hyvä niin, koska tämän kirjan tarkoitus on kertoa teille syvemmin, yksityiskohteisemmin ja rehellisemmin, mitä tapahtuu iltapäivälehden artikkelien kulissien takana. Ne ovat asioita, joiden monikaan meistä ei haluaisi olevan totta, mutta joita todella tapahtuu, halusimme tai emme.

Hyvin yleinen kysymys toimittajilta ja maallikoilta pelastusalan ihmisille on, että miten te jaksatte tuota työtä, millä tavalla te pidätte jaksamisestanne huolta? Yksi vastaa urheilevansa paljon, toinen harastaa jotain muuta. Yksi vastaus joka toistuu usein, oli vastaaja sitten ensihoitaja, poliisi tai esimerkiksi palomies, on musta huumori.

Ymmärrän tuon hyvin. En vain siksi, että itsekin käytän mustaa huumoria päivittäin, vaan myös koska se on keino kuvata groteskein keinoin maailman absurdiutta, paradoksaalisuutta ja julmuutta yksilön näkökannalta. Se ei vaadi mitään yleistä jakamatonta

käsitystä todellisuudesta, korostaa kaiken suhteellisuutta ja asettaa myös vakavat »pyhät» arvot ja itsensänselvyydet naurunalaisiksi. Musta huumori on ainoa huumorin laji, jolla voi tiivistää koko pelastusalan arjen kentällä niin muille kuin itselleenkin.

Sen sijaan tämä ei ole mikään oppikirja kollegoileni tai alan opiskelijoille. Korkeintaan tätä voi käyttää psykiatrian tunneilla mielenterveyteni ja persoonani analysoimiseen.

Mainittakoon vielä, että henkilöiden ja tapahtumapaikkojen sekä yksikkötunnuksien nimiä ja tarinoiden yksityiskohtia on muuteltu lain edellyttämällä tavalla niin potilaiden kuin myös kollegoiden parasta sekä minun oikeusturvaani ajatellen.

Alkusanojen lopuksi haluan vielä kiittää jokaista palautteen antajaa. Varsinkin niitä, jotka lähettivät negatiivista palautetta. Ilman teitä en suurella todennäköisyydellä olisi tätä kirjaa koskaan kirjoittanut.

Mies hoitajakoulussa

Tajuttuani että jotain tässä piti alkaa tekemään, kun urheilu-ura näytti jääneen taakse, päädyin puoliläpällä lähettämään paperit sairaanhoitajakouluun, ja satuin pääsemään sisään. Hoitajakoulussa on paljon opeteltavaa – elvytys, hengitystien hallinta, sokin tunnistaminen, hoitotyön etiikkaa ja sen sellaista – mutta mikään oppikirja ei valmista siihen hetkeen, kun huomaa olevansa yksi luokan kahdesta miehestä. Koko muu ryhmä, kolmekymmentä naista katsoi minua kuin olisin lipsahtanut väärästä ovesta. Se ei ollut vihamielinen katse, enemmänkin sellainen jolla voitaisiin katsoa kesytettyä sirkuskarhua, joka on päässyt kirjastoon. Yhdistelmä uteliaisuutta ja epäuskoa.

Tilanne ei tietenkään rajoitu vain hoitajakouluun, vaan naisten ylivoima on hoitoalalla itsestäänselvyys. Mutta kun elää sitä arjessaan, asetelma muuttuu absurdiksi. Joka päivä muistuu mieleen, että on

vähemmistöä. Ei vähemmistön edustaja siinä dra-
maattisessa yhteiskunnallisessa mielessä, vaan poik-
keus tilastoissa, kuriositeetti, joka pitää mainita ryh-
mätöiden esittelyissä:

»Meillä on muuten yksi mieskin.»

Ensimmäisellä luentopäivällä meitä käskettiin ker-
tomaan nimeämme ja jokin kiinnostava fakta itses-
tämme. Naiset kertoivat harrastavansa joogaa, olevansa
kiinnostuneita akuutista hoitotyöstä tai haluavansa
tehdä jotain merkityksellistä. Minä kerroin osaavani
viheltää hampaillani, ja siitä eteenpäin olikin selvää,
että minä olin se, joka harjoituksissa esitti tajutonta.

»Maahan Kari. Sä oot hyvä uhri.»

On vaikea rakentaa ammatillista uskottavuutta,
kun viettää puolet opinnoista makoillen jumppa-
matolla silmät kiinni, kun ympärillä parveilee 19 nais-
ta huutamassa:

»Hengitätkö? Reagoi jos kuulet!» Jos vastasin, niin
harjoitus epäonnistui. Jos en vastannut, nukuin.

Mutta missä tilanteissa tämä epäsuhta oikeastaan
näkyi? Ensinnäkin keskusteluissa. Kun kahvitauolla
28 naista pohti yhdessä, mikä on paras ripsiväri kestä-
mään koko yövuoron, ja oma kontribuutioni keskus-
teluun oli kysymys: »Mikä on paras eväs, joka kestää
lämpimässä jääkaapissa kolme vuorokautta?» syntyy
kulttuurinen railo.

*”Tiedätkö muuten mitä? Varaudu siihen,
että kunnanjohtaja saattaa soitella
huomenna hemmetin vihaisena. Tilasin juuri
paloittelumurhaajille valtion kustantaman
taksikyydin ambulanssihelikopterilla
– kapakkaan.”*

Ensihoitaja Kari Hautamäki päätti jättää suurkaupungin taakseen ja lähteä pohjoiseen, Ruotsin Lappiin ja Norjaan Jäämeren rannalle. Tukholman jengisotien uhrien ja narkomaanien sijaan Hautamäen ambulanssin kyydissä on nyt persoonallisia pohjoisen asukkaita. Hautamäki saa myös huomata, että elämän pimeä puoli ja henkirikokset eivät ole tuntemattomia tunturien ja vuonojen ihmemaassakaan.

Jäämeren meininki innosti Hautamäen kirjoittamaan pitkän uransa erikoisimmista keikoista unohtamatta tilanteisiin usein kätkeytyvää mustaa huumoria.

Kari Hautamäki on toiminut yli 20 vuotta ensihoitajana Suomessa, Ruotsissa ja Norjassa. Hän on aiemmin kirjoittanut kokemuksistaan kaksi lukijoiden rakastamaa teosta *Et sinä (vielä) kuole* ja *Nyt sinä kuolet*, joiden pohjalta tehdään parhaillaan kansainvälistä TV-sarjaa.

www.wsoy.fi

99.1

ISBN 978-951-0-52380-3